

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเสริมแรงจูงใจให้แก่ caregiver ในการดูแล
ผู้สูงอายุที่มีค่าการประเมิน ADL น้อยกว่า ๑๒

จัดทำโดย นางสาวชไมพร พิกุลน้อย
ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
สังกัด โรงพยาบาลตากสิน สำนักงานแพทย์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๓
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ชื่อเรื่อง

การเสริมแรงจิตใจให้แก่ caregiver ในการดูแลผู้สูงอายุที่มีค่าการประเมิน ADL น้อยกว่า ๑๒

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเทศไทยมีสัดส่วนประชากรสูงอายุจำนวน ๑๑.๕๙ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗ และคาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จะเพิ่มเป็นร้อยละ ๒๐ นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์อย่างรวดเร็ว และยังพบว่าผู้สูงอายุที่พร้อมความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวัน มีมูลเหตุมาจากปัญหาสุขภาพหรือมีการป่วยเรื้อรังนั่นเอง โดยผู้ป่วยเหล่านี้จะใช้ชีวิตอยู่ที่บ้าน ซึ่งเป็นภาระหนักต่อการดำเนินชีวิต ครอบครัว และสังคม ส่วนใหญ่ผู้ป่วยเหล่านี้จะมีผู้ดูแลเป็นสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นผู้ดูแลผู้สูงอายุ จึงมีบทบาทสำคัญในการดูแลช่วยเหลือการทำกิจกรรมประจำวัน และภาวะการเจ็บป่วยที่บ้าน เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลรักษา

ภาวะการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ต้องพึ่งพาผู้ดูแลตลอดเวลา นั้น เป็นงานที่เหน็ดเหนื่อย ใช้เวลามาก และก่อให้เกิดความตึงเครียดสูง อีกทั้งตัวผู้ดูแลเองก็อาจมีปัญหาของตนเองในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพ ความเป็นอยู่ ฐานะการเงิน และชีวิตส่วนตัวของตนเอง เมื่อเวลาผ่านไปผู้ดูแลปราศจากความช่วยเหลือจากสมาชิกคนอื่นๆ แล้วก็จะเกิดความเหนื่อยล้า (caregiver burden) หรือถึงกับหมดไฟในการดูแลไปเลย (caregiver burnout) เมื่อเกิดภาวะดังกล่าว ผู้ป่วยอาจเสี่ยงต่อการถูกทำร้ายหรือทอดทิ้งได้โดยไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งถ้าคนในครอบครัว และสังคมไม่เข้าใจเรื่องโดยตลอด ก็มักจะกล่าวโทษผู้ดูแลว่า “ดูแลไม่ดี ไม่กตัญญู ใจร้าย ทำกับผู้ป่วยได้ลงคอ” ซึ่งก็ยิ่งเป็นการซ้ำเติมความรู้สึกผิด และความรู้สึกเป็นภาระให้กับผู้ดูแลมากขึ้นไปอีก

จากการสำรวจข้อมูลประชากรสูงอายุไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานสถานการณ์ในภาพรวมพบว่า สัดส่วนผู้สูงอายุแบ่งได้เป็น ๓ ประเภทดังนี้ ติดสังคม ๗๙.๕ % ติดบ้าน ๑๙% และติดเตียง ๑.๕% กรณีติดสังคมมักไม่ค่อยพบปัญหา แต่การดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงพบปัญหาในการดูแล โดยแบ่งอย่างกว้างๆ เป็น ๔ ระดับ คือ ๑.ดูแลรักษาในโรงพยาบาล (Hospital care) ๒.การดูแลในสถานดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง (Institutional care) ๓.การดูแลในชุมชน (Community-based care) และ ๔.การดูแลที่บ้าน (Home-based care) แต่ในที่นี้เราจะมุ่งเน้นเรื่องการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน โดยใช้ญาติหรือคนในครอบครัวดูแลกันเอง

จริงอยู่ที่งานดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังเป็นงานที่ทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อยทั้งกายใจ และเป็นงานที่ยากที่สุดสำหรับสมาชิกในครอบครัว แต่ก็เชื่อว่าจะมีแต่ข้อเสียเท่านั้นจริงๆ แล้วความสุขใจ

จากหน้าที่นี้ก็มีอยู่ การที่สมาชิกในครอบครัวได้ดูแลบุคคลในครอบครัว นอกจากจะเป็นการแสดงความรัก และความกตัญญูต่อกันเมื่อบุคคลอันเป็นที่รักจากไป ผู้ดูแลเองจะได้ไม่จมอยู่กับความรู้สึกผิด เพราะได้ใช้เวลาอยู่กับผู้ป่วยอย่างคุ้มค่า และทำดีที่สุดแล้วในขณะที่ผู้ป่วยยังมีชีวิตอยู่ในกรณีนี้ที่ผู้ป่วยและผู้ดูแลไม่ได้มีความรักความผูกพันมาก่อน อาจถือว่าเป็นช่วงเวลาที่จะอโหสิกรรม และให้อภัยต่อกันในความผิดพลาดในอดีต ความโกรธ ซึ่งจะได้ไม่ติดตัวผู้ดูแลต่อไปเมื่อผู้ป่วยจากไป การให้โอกาสได้ดูแลกันในช่วงสุดท้ายของชีวิตถือเป็นบุญที่เขามอบให้ก่อนจากกัน และการทำบุญใหญ่ก็ย่อมจะเหนี่ยวนำเป็นธรรมดา

ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (พล.ต.อ.อัศวิน ขวัญเมือง) นโยบายที่ ๔ คุณภาพที่ดี (care) หมายถึงการดูแลคุณภาพชีวิตประชาชน สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์ วิสัยทัศน์ด้านที่ ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สิ่งอำนวยความสะดวก และสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส เน้นการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุเป็นหลัก ในทางกลับกันผู้ที่ทำหน้าที่ให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุก็สมควรได้รับการสนับสนุนดูแลช่วยเหลือเช่นเดียวกัน

การทำให้ caregiver มีกำลังใจกลับมาดูแลผู้สูงอายุที่มีค่าการประเมิน ADL น้อยกว่า ๑๒ หรือในที่นี้หมายถึงผู้ป่วยติดบ้าน เช่นเดิมไม่มีสูตรสำเร็จ โดยมากมักจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลง mindset ของ caregiver เองคือใช้กระบวนการทางความคิด การปรับทัศนคติมองโลกในแง่ลบที่ควรจะเป็น การปรับความชอบหรือนิสัยหรือการจัดลำดับความคิดของตนด้วยตนเอง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำมาสร้างพลัง และเสริมแรงจูงใจให้ caregiver ดูแลผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ
- ๓.๒ ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความมั่นใจ และสามารถเลือกแบบแผนการดูแลได้อย่างเหมาะสม
- ๓.๓ ผู้ดูแลสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี
- ๓.๔ ผู้ดูแลสามารถให้คำแนะนำ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพแก่ผู้ดูแลท่านอื่นได้อย่างถูกต้อง

๔. เป้าหมาย

- ๔.๑ caregiver มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการดูแลผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๔.๒ caregiver มีความเครียดลดลง คุณภาพการดูแลดีขึ้น

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกองค์กร (SWOT Analysis) ผู้คิดค้น SWOT คือ อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ โดยหลักการสำคัญของ SWOT คือการวิเคราะห์ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และศักยภาพขององค์กรที่มีผลต่อการดำเนินการ ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานมีทั้งปัจจัยภายนอก (External Factor) และปัจจัยภายใน (Internal Factor) โดยที่ปัจจัยภายนอกถือว่าเป็นปัจจัยที่ควบคุมได้ยาก หรือไม่สามารควบคุมได้ เช่น การเมืองการปกครอง, สภาพเศรษฐกิจ, กฎหมาย, เทคโนโลยี เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้ เช่น บุคลากร, งบประมาณ เป็นต้น SWOT ย่อมาจากภาษาอังกฤษ ๔ ตัว ดังนี้

S (Strength) หมายถึงจุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน ความสามารถ และสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก องค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือหมายถึงการดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน เช่น จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล องค์กรจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์

W (Weakness) หมายถึงจุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน สถานการณ์ภายใน องค์กรซึ่งเป็นลบ และด้อยความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึงการดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่างๆ ของหน่วยงาน ซึ่งจะต้องหาวิธีในการแก้ไขปัญหา

O (Opportunity) หมายถึงโอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก และสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กร เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกของหน่วยงานเอื้อประโยชน์ หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน

T (Treat) หมายถึงอุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก และสถานการณ์ภายนอกขัดขวางการทำงานขององค์กรไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร บางครั้งการจำแนกโอกาส และอุปสรรคเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะทั้งสองสิ่งนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็นโอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคได้ และในทางกลับกันอุปสรรคอาจกลับกลายเป็นโอกาสได้เช่นกันด้วย

SWOT Analysis	
<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ol style="list-style-type: none"> พยาบาลวิชาชีพได้รับการอบรมการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุนะยะสั้น มีทีมบริการดูแลแบบสหสาขาวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพในหน่วยงานให้การบริการโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลตามมาตรฐานวิชาชีพ มีช่องทางการติดต่อคลินิกสูงอายุของโรงพยาบาลผ่าน LINE application ด้วยการสแกน QR code 	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> มีพยาบาลวิชาชีพที่ผ่านการอบรมการดูแลผู้สูงอายุเพียงคนเดียว เวลาในการเปิดทำการไม่เพียงพอ เพียง ๑ วันต่อสัปดาห์ จำนวนผู้ป่วยสูงอายุติดบ้าน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓ และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การบริหารเวลาในการดูแลผู้สูงอายุของทีมสหสาขาวิชาชีพไม่ตรงกัน
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารใช้แผนยุทธศาสตร์ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคลินิกสูงอายุ และมีการติดตามความก้าวหน้า ฝ่ายการพยาบาลให้การสนับสนุนในการจัดตั้งคลินิกสูงอายุครบวงจร โรงพยาบาลมีแผนยุทธศาสตร์ในการดูแลผู้สูงอายุที่ชัดเจน มีนโยบายส่งเสริมบุคลากรตามความรู้ทางวิชาการ เพื่อนำมาพัฒนาหน่วยงาน ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital divide) ของประชาชน ส่งผลต่อความต้องการใช้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ 	<p>อุปสรรค (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวขนาดเล็ก ขาดผู้ดูแล ปัญหาสุขภาพของผู้ดูแล ระยะเวลาในการดูแลที่แน่นอนไม่ได้

๕.๒ การวิเคราะห์การบริหารโครงการ ประกอบด้วย 4M

4M	
MAN	MONEY
<ul style="list-style-type: none"> ● บุคลากรที่มีสุขภาพของคลินิกสูงอายุเป็นผู้ให้คำปรึกษา, นิเทศงาน และสอนให้ปฏิบัติตามแผนการดูแลรักษา ● ทีมสุขภาพจาก ศบส. สนับสนุนการช่วยเหลือดูแลการปฏิบัติ ● จิตอาสาและอาสาสมัครที่อยู่ในชุมชนติดตามผลและรายงานผลการปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีเงินสนับสนุนโครงการ
MATERIAL	MANAGEMENT
<ul style="list-style-type: none"> ● โรงพยาบาลมีหน่วยงานสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● จัดประชุมทีมสหสาขาวิชาชีพในคลินิกสูงอายุเพื่อร่วมดำเนินโครงการ ● เสนอโครงการต่อผู้บริหารเพื่อขออนุมัติ ● ประสานงานกับทีมสุขภาพของศูนย์บริการสาธารณสุขและอาสาสมัครในชุมชน เพื่อร่วมกันดำเนินการดูแลช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ● รวบรวมข้อมูลและสถิติของผู้สูงอายุที่มีค่าการประเมิน ADL น้อยกว่า ๑๒ จากคลินิกสูงอายุ

๕.๓ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๕.๓.๑ แนวคิดด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับมุมมองของคนที่มีต่อตนเอง (mindset)

Caro D week นักวิจัยและพัฒนาด้านจิตวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด แห่งสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่จะทำให้ชีวิตคุณประสบความสำเร็จขึ้นได้นั้น มีองค์ประกอบย่อยๆ หลายน้อยๆ มากจากรูปแบบการจัดการประมวลผลของสมอง จากความเฉลียวฉลาด ความพยายามของตนเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดใจที่จะปรับปรุงแก้ไขระบบตนเอง เสียใหม่ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มคือ Fixed mindset และ Growth mindset ซึ่งในกลุ่มที่ Fixed

mindset นั้น พวกเขาเชื่อว่าความสามารถหรือความฉลาดของเขาจะมีอยู่เท่าเดิม พวกนี้ส่วนใหญ่จะพร่ำบอกถึงความสามารถของเขาโดยไม่ได้ใช้เวลาในการพัฒนาให้มากขึ้น และเขาเชื่อว่าความสำเร็จมาจากความสามารถโดยไม่เกี่ยวกับความพยายาม และสิ่งนี้ไม่มีทางเปลี่ยนแปลงเมื่อเขาทำบางสิ่งไม่ได้หรือไม่ถนัด ก็จะบอกตัวเองว่าไม่มีความสามารถและไม่มีวันทำได้ หรืออาจจะหาข้ออ้างให้กับตนเองว่าเรียนมาน้อย ทำได้แค่นี้ก็ดีแล้ว

สำหรับกลุ่ม Growth mindset นั้นตรงกันข้ามพวกเขาเชื่อว่าความสามารถเกิดจากความพยายาม สิ่งที่ดีตัวมาตอนแรกเป็นแค่จุดเริ่มต้น ซึ่งสิ่งนี้ทำให้เขารักและชอบที่จะขวนขวายสู่ความสำเร็จ เช่นเดียวกับ caregiver ที่มี Growth mindset นั้นเชื่อว่าเขาจะเก่งขึ้นเมื่อพยายามมากขึ้น และมองความท้าทายหรือความล้มเหลวเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- ๖.๑ จัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อร่วมดำเนินโครงการ และร่วมวางแผนการดูแลรักษา
- ๖.๒ ทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ให้เหมาะสม
- ๖.๓ ประเมินความต้องการของ caregiver กลุ่มเป้าหมายโดย
  - ๖.๓.๑ ให้ความรู้เกี่ยวกับโรค (โรคอะไร สาเหตุ ความสำคัญ แนวทางการรักษา)
  - ๖.๓.๒ ให้ความรู้เรื่องยา วิธีใช้ยา อาการข้างเคียง ข้อควรระวัง มีความปลอดภัย
 ที่ผู้สูงอายุควรจะได้รับ
  - ๖.๓.๓ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว การออกกำลังกาย การพักผ่อน กิจกรรมที่ควรงดเว้น และการให้คำปรึกษาจากจิตแพทย์
  - ๖.๓.๔ ให้ความรู้เรื่องอาหารที่เหมาะสมกับโรค อาหารที่ควรงดเว้น
  - ๖.๓.๕ อธิบายถึงแนวทางการดูแลรักษา การป้องกันภาวะแทรกซ้อน ทีมนักกายภาพบำบัดแนะนำการดูแลฟื้นฟูบริหารร่างกายประสานงานหน่วยงานภายนอกได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขและอาสาสมัครในชุมชนที่อยู่ในเขตที่ผู้สูงอายุพำนัก เพื่อให้ความรู้และคำแนะนำ รวมทั้งประเมินการดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง
  - ๖.๓.๖ ให้คำแนะนำการดูแลรักษาต่อเนื่อง อาการผิดปกติที่อาจพบ การเตรียมตัวมาพบแพทย์ตามนัด วัน เวลา และสถานที่
  - ๖.๓.๗ แนะนำการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน เช่น มีราวเกาะเดินอย่างมั่นคงปลอดภัย อุปกรณ์ช่วยเดิน เตียงหรือเบาะนอน อุปกรณ์ในห้องน้ำ โถชักโครก พื้นไม่ลื่น ไม่เปียกแฉะ และไม่วางสิ่งของเกะกะ
  - ๖.๓.๘ แนะนำการใช้อุปกรณ์/เครื่องมือทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์/เครื่องมือทางการแพทย์ที่ยังขาดแคลน นำไปใช้กับผู้สูงอายุที่บ้าน
- ๖.๔ เก็บรวบรวมข้อมูล

- ๖.๕ จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้ โดย
- ๖.๕.๑ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายประมาณ ๕-๑๐ คน
- ๖.๕.๒ สร้างระบบพี่เลี้ยงให้แก่กลุ่ม เพื่อช่วยเหลือหรือดูแลซึ่งกันและกัน
- ๖.๕.๓ นำวิธีการปฏิบัติดูแลของ caregiver ที่ประสบความสำเร็จมาเป็นตัวอย่าง
- ๖.๕.๔ นำเรื่องราวของ Dead case มารายงาน
- ๖.๖ บันทึกข้อมูลและเพิ่มช่องทางการติดต่อคลินิกสูงอายุของโรงพยาบาล โดยผ่าน LINE application ด้วยการสแกน QR code
- ๖.๗ สรุปผลการดำเนินการเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ	ก.ย.๖๑	ต.ค.๖๑	พ.ย.๖๑	ธ.ค.๖๑
๑. เขียนโครงการและเสนอผู้บริหารเพื่อขออนุมัติ	←→			
๒. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น ศบ.ส. และอาสาสมัครประจำชุมชน		←→		
๓. จัดประชุมทีมสหสาขาวิชาชีพเพื่อวางแผนการดำเนินงาน		←→		
๔. ประเมินความต้องการของ caregiver ด้วยการสอบถาม และสัมภาษณ์			←→	
๕. ดำเนินการตามแผนที่วางไว้/ติดตาม และประเมินผล			←→	
๖. สรุปและประเมินผลโครงการเสนอต่อผู้บริหาร				←→

๘. งบประมาณ

จัดโครงการโดยไม่มีเงินงบประมาณ

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จระดับผลผลิต (Output) และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)

๙.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑. การดูแลถูกต้องตามแนวทางการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● ระดับความรู้สึกรู้สึกตัวสัญญาณชีพปกติ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลการประเมินการปฏิบัติตามแนวทางการดูแล
๒. เพื่อให้ caregiver มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> ● Caregiver ปฏิบัติการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> ● แบบทดสอบและปฏิบัติให้เห็นจริง
๓. เพื่อให้ caregiver มีความมั่นใจและเลือกแบบแผนการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ● Caregiver มีความมั่นใจในการดูแลผู้สูงอายุและเลือกแบบแผนการดูแลได้อย่างเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินความมั่นใจของ caregiver โดยการตอบแบบสอบถาม
๔. สามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนครั้งของการทำกิจกรรมร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ● แบบบันทึกการร่วมกิจกรรมในสมุดบันทึกของผู้สูงอายุ
๕. สามารถให้คำแนะนำและให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการดูแลผู้สูงอายุแก่ผู้อื่นได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลการสำรวจความคิดเห็นและจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑. ผู้ดูแลมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการดูแล ผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์ที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดูแลผู้สูงอายุสามารถตอบแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุได้ถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ 	<ul style="list-style-type: none"> แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ
๒. ผู้ดูแลมีความเครียดลดลง คุณภาพการดูแลดีขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ดูแลให้การดูแลผู้สูงอายุโดยไม่ทอดทิ้ง หรือปล่อยปะละเลย ผู้ดูแลสีหน้าสดชื่น พุดคุยปกติ 	<ul style="list-style-type: none"> ผลจากการสำรวจ และสังเกตการณ์

๑๐. ข้อเสนอแนะ

- สร้างเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุที่ติดบ้าน ติดเตียงทุกชุมชนทั่วกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้จากการดูแลผู้สูงอายุเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
- ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลทาง QR Code ทาง Application LINE หรือ e-book มากขึ้นโดยการเพิ่มเครือข่าย Free Wi-Fi ทั่วกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก

การประเมินสมรรถภาพในเชิงปฏิบัติ

การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน (ดัชนีบาร์เรล ADL : Activity Daily Living)

Function	คะแนนพฤติกรรม	ภาพประกอบ	คะแนนที่ได้
๑. การรับประทานอาหารเมื่อเตรียมสำหรับไว้ให้เรียบร้อยต่อหน้า	๐ = ไม่สามารถตักอาหารเข้าปากได้ ๑ = ตักอาหารเองได้ แต่ต้องมีคนช่วย เช่น ช่วยใช้ช้อนตักเตรียมไว้ให้ หรือตัดเป็นชิ้นเล็กๆ ไว้ล่วงหน้า ๒ = ตักอาหารและช่วยตัวเองได้เป็นปกติ		
๒. การล้างหน้า แปรงฟัน หวีผม โกนหนวด ในระยะ ๒๔-๔๘ ชั่วโมงที่ผ่านมา	๐ = ต้องการความช่วยเหลือ ๑ = ทำได้เอง (รวมทั้งที่ทำได้เองถ้าเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้)		
๓. การขึ้น/ลงเตียงหรือลุกนั่งจากที่นอนไปยังเก้าอี้ได้	๐ = ไม่สามารถนั่งได้ (นั่งแล้วล้มลงเสมอ) หรือต้องใช้คนสองคนช่วยกันยกขึ้น ๑ = ต้องการความช่วยเหลืออย่างมากจึงจะนั่งได้ เช่น ต้องใช้คนที่แข็งแรงหรือมีทักษะ ๑ คน หรือใช้คนทั่วไปช่วยพยุง หรือดันขึ้นมาจึงจะนั่งอยู่ได้ ๒ = ต้องการความช่วยเหลือบ้าง เช่น บอกให้ทำตาม หรือช่วยพยุงเล็กน้อย หรือต้องมีคนดูแลเพื่อความปลอดภัย ๓ = ทำได้เอง		
๔. การใช้ห้องน้ำสุขา	๐ = ช่วยตัวเองไม่ได้ ๑ = ทำเองได้บ้าง (อย่างน้อยทำความสะอาดตัวเองได้หลังจากเสร็จธุระ) แต่ต้องการความช่วยเหลือในบางสิ่ง ๒ = ช่วยตนเองได้ดี (ขึ้นนั่งและลงจากโถส้วมเอง, ทำความสะอาดตัวเองได้เรียบร้อยหลังจากเสร็จธุระ, ถอดใส่เสื้อผ้าได้เรียบร้อย)		
๕. การเคลื่อนที่ภายในห้องหรือบ้าน	๐ = เคลื่อนที่ไปไหนไม่ได้ ๑ = ต้องใช้รถเข็นช่วยตัวเองให้เคลื่อนที่ได้ และจะต้องเข้าออกมุมห้องหรือประตูได้ (ไม่ต้องมีคนเข็น) ๒ = เดินหรือเคลื่อนที่โดยมีคนช่วย เช่น พยุงหรือบอกให้ทำตาม หรือต้องให้ความสนใจดูแลเพื่อความปลอดภัย ๓ = เดินหรือเคลื่อนที่ได้เอง		

Function	คะแนนพฤติกรรม	ภาพประกอบ	คะแนนที่ได้
๖. การแต่งตัวสวมใส่/ ถอดเสื้อผ้า	๐ = ต้องมีคนสวมใส่ให้ ช่วยตนเองไม่ได้ ๑ = ช่วยตัวเองได้ราวร้อยละ ๕๐ ที่เหลือต้องมี คนช่วย ๒ = ช่วยตัวเองได้ดี (รวมทั้งการติดกระดุม รูตซิป หรือใช้เสื้อผ้าที่ดัดแปลงให้เหมาะสมก็ได้)		
๗. การขึ้นลงบันได	๐ = ไม่สามารถทำได้ ๑ = ต้องการคนช่วย ๒ = ขึ้นลงได้เอง (ถ้าต้องใช้เครื่องช่วยเดิน เช่น Walker จะต้องเอามาขึ้นลงได้ด้วย)		
๘. การอาบน้ำ	๐ = ต้องมีคนช่วยหรือทำให้ ๑ = อาบน้ำเองได้		
๙. การกลั้นถ่าย อุจจาระในระยะ ๑ สัปดาห์ที่ผ่านมา	๐ = กลั้นไม่ได้หรือต้องการการสวนอุจจาระอยู่ เสมอ ๑ = กลั้นไม่ได้เป็นครั้งคราว (เป็นน้อยกว่า ๑ ครั้งต่อสัปดาห์) ๒ = กลั้นได้เป็นปกติ		
๑๐. การกลั้นปัสสาวะ ในระยะ ๑ สัปดาห์ที่ ผ่านมา	๐ = กลั้นไม่ได้หรือต้องการการสวนปัสสาวะอยู่ เสมอ ๑ = กลั้นไม่ได้เป็นครั้งคราว (เป็นน้อยกว่าวันละ ๑ ครั้ง) ๒ = กลั้นได้เป็นปกติ		
รวมคะแนน			

คะแนนรวม ADL (เต็ม ๒๐ คะแนน)	แปลผล
๐ - ๔	ภาวะพึ่งพาโดยสมบูรณ์ Very low initial score/Total dependence
๕ - ๘	ภาวะพึ่งพารุนแรง Low initial score/Severe dependence
๙ - ๑๑	ภาวะพึ่งพานกลาง Intermediate initial score/Moderately severe dependence
๑๒+	ไม่เป็นภาวะพึ่งพา Initial high/Mildly severe dependence; consideration of discharging home

การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันขั้นสูง โดยมีอุปกรณ์มาเกี่ยวข้อง (LADL)

Function	คะแนนพฤติกรรม	ภาพประกอบ	คะแนนที่ได้
๑. ในกรณีที่ท่านมีโทรศัพท์ ท่านสามารถใช้โทรศัพท์ได้เองหรือไม่	๐ = ไม่สามารถใช้โทรศัพท์ได้เลย ๑ = ทำได้ถ้ามีคนช่วย (สามารถพูดโทรศัพท์ได้หรือเรียกโอเปอเรเตอร์ในกรณีฉุกเฉินได้) ๒ = ทำได้โดยไม่ต้องมีใครช่วย (รวมทั้งการหาเบอร์โทรศัพท์และหมุนหมายเลขเอง แต่ต้องมีคนช่วยหาเบอร์และหมุนหมายเลขให้)		
๒. ท่านสามารถไปไหนมาไหนโดยใช้ หรือไม่ใช้ยานพาหนะ	๐ = ท่านไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้ ๑ = ทำได้ถ้ามีคนช่วยเหลือ (ต้องมีคนช่วยเหลือหรือเดินทางไปกับท่าน) ๒ = ทำได้โดยไม่ต้องมีใครช่วยเหลือ		
๓. ท่านสามารถเลือกซื้ออาหาร หรือเสื้อผ้าในร้านค้า หรือร้านขายของชำได้หรือไม่	๐ = ไม่สามารถซื้อของได้เองเลย ๑ = ทำได้โดยต้องมีคนช่วยเหลือ ๒ = ทำได้โดยไม่ต้องมีใครช่วย		
๔. ท่านหุงหา/อุ่นอาหารได้เองหรือไม่	๐ = ไม่สามารถเตรียมอาหารได้เลย ๑ = ทำได้โดยต้องมีคนช่วย (สามารถเตรียมเครื่องปรุงบางอย่างได้) ๒ = ทำได้โดยไม่ต้องมีใครช่วย (สามารถทำได้ด้วยตนเอง)		
๕. ท่านจัดการเรื่องเงินหรือใช้จ่ายเงินที่ลูกหลานให้ได้หรือไม่	๐ = ไม่สามารถจัดการเรื่องเงินทองได้เลย ๑ = ทำได้โดยต้องมีคนช่วย (สามารถจัดการเรื่องซื้อวันต่อวันได้ แต่ต้องมีคนช่วย-จัดการเรื่องการชำระเงินให้ท่าน) ๒ = ทำได้โดยไม่ต้องมีใครช่วย (จ่ายเงินสดด้วยตนเอง)		
๖. ท่านสามารถทำความสะอาดบ้านได้ด้วยตนเองหรือไม่	๐ = ทำเองไม่ได้เลย/ต้องมีผู้อื่นทำให้ทั้งหมด ๑ = ต้องมีคนช่วยบางส่วน ๒ = ทำด้วยตนเองได้ทั้งหมด		
รวมคะแนน			

คะแนนรวม LADL		แปลผล
สำหรับผู้ที่ไม่มีโทรศัพท์ (เต็ม ๑๐ คะแนน)	สำหรับผู้ที่มีโทรศัพท์ (เต็ม ๑๒ คะแนน)	
๐ - ๒	๐ - ๒	ภาวะพึ่งพาโดยสมบูรณ์ Very low initial score/Total dependence
๓ - ๔	๓ - ๕	ภาวะพึ่งพารุนแรง Low initial score/Severe dependence
๕ - ๖	๖ - ๘	ภาวะพึ่งพานกลาง Intermediate initial score/Moderately severe dependence
๗+	๙+	ไม่เป็นภาวะพึ่งพา Initial high/Mildly severe dependence; consideration of discharging home